

“Molts xinesos s'alegraren l'11-S”

El conflicte a l'Afganistan va molt més enllà de les fronteres d'aquest país. El periodista Antoni Castel, expert en el món àrab, fa un repàs de tots els països que volen tenir alguna cosa a dir en aquesta guerra.

Qui té interessos en aquest conflicte?

—Principalment Occident i els Estats Units, que han de confirmar la seva hegemonia i han de donar una resposta adequada als atemptats de l'11 de setembre. Els EUA no es poden quedar parats davant el seu electorat després d'una agressió d'aquest tipus. Per extensió, és una resposta de tota l'aliança occidental, l'OTAN i tots els països europeus. A més també hi ha diversos interessos regionals, perquè a conseqüència del que passi a l'Afganistan hi pot haver un reajustament geoestratègic en una zona molt important. I després, també hi ha els interessos de Rússia, perquè al cap i a la fi les tres repúbliques que tenen frontera amb l'Afganistan havien format part de l'URSS i jo crec que es creuen com una extensió de la mateixa Rússia.

—Anem per parts, comencem pel Pakistan.

—L'Afganistan té molt a veure amb

el conflicte entre l'Índia i el Pakistan. Un enfortiment del Pakistan sempre es farà en contra de l'Índia, i això ha estat reconegut fins i tot per Benazir Buttho i els mateixos serveis secrets pakistanesos, que tenen una clau important en el conflicte. L'aspiració del Pakistan és arribar fins a les repúbliques de l'Àsia central. Com ells mateixos han reconegut, el fet de tenir a l'Afganistan un estat satèl·lit els permet enfortir-se davant de l'ene- mic tradicional, que és l'Índia.

—L'Índia, al seu torn, també estaria vinculada al conflicte, ja que ha estat donant suport als grups de l'Aliança del Nord, opositors als talibans.

—Naturalment, per a l'Índia tot el que pugui significar un problema pel Pakistan, doncs, li és favorable. A més, l'Índia d'alguna manera també està recelosa del que pugui passar al Caixmir, perquè s'han detectat instructors de Bin Laden i de l'islam polític més radical dins d'aquest principat partit entre l'Índia i el Pakistan.

—Seguint cap al nord, creu que la Xina té algun paper a dur a terme en el conflicte?

—Sí, naturalment; la Xina té una petita frontera amb l'Afganistan, que és al costat d'una regió autònoma, el Xinjiang, de majoria musulmana, els quals són minoria dins de la Xina i estan molt maltractats. I que poden, d'alguna manera, sucumbir a les temptacions d'aquest islam polític més radical. Per tant tot el que passa a l'Àsia central interessa a la Xina.

—Ara hi estan intervenint directament?

—No en tinc dades. El que passa amb la Xina és que està en una posició doble. D'una banda voldria liqui-

“Si l'Aliança del Nord entra a Kabul per mà d'Occident, estaran obligats a ser un estat afí a Occident i potser també al Pakistan”

dar el règim dels talibans, ja que per a ells és un focus de desestabilització a la zona i una amenaça per als seus interessos. Però, d'altra banda, tampoc pot sumar-se a l'aliança occidental, perquè va sortir molt humiliada dels bombardejos de l'ambaixada a Belgrad. Cosa que no s'ha recordat però que és així. Hi va haver molts xinesos que es van alegrar del que va succeir als EUA el dia 11 de setembre, precisament perquè deien que, a ells, també els havia passat. Les proporcions no van ser les mateixes, però sí que va ser un bombardeig que mai no va ser del tot aclarit.

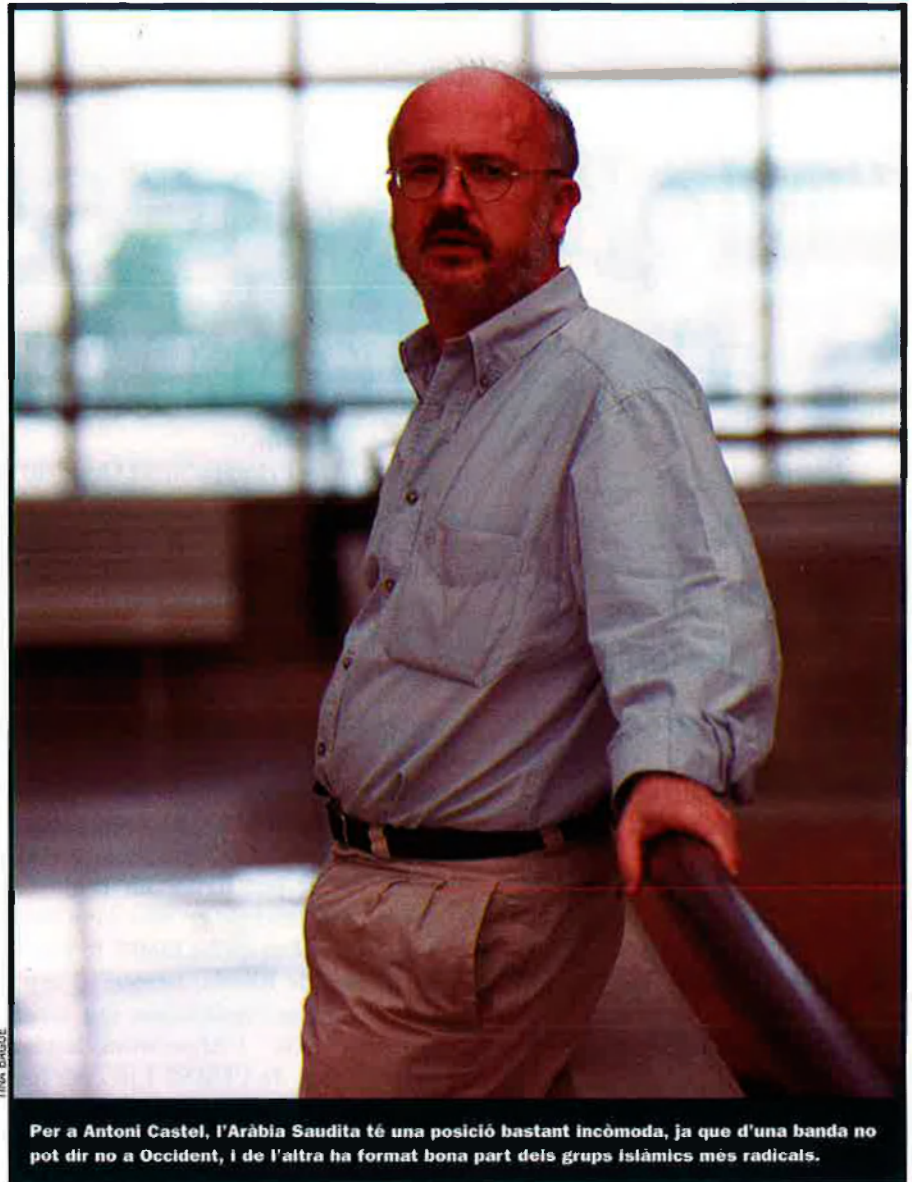
—Pel que fa a les repúbliques exsoviètiques del nord de l'Afganistan, Tadjikistan, Uzbekistan i Turkmenistan, quins són els interessos?

—Representen els interessos de Rússia. En bona part hi governen dirigents reciclats de l'etapa soviètica, convertits al nacionalisme. I crec que no discuteixen que formen part de l'espai rus, per dir-ho d'alguna manera. Hi ha algunes diferències entre aquestes repúbliques en moments determinats, però en situacions com aquesta no, i la prova és que no han posat cap pega perquè s'hi instal·li l'aliança occidental. I en aquest sentit, aquesta posició no és aliena el suport que el president Putin ha donat a la iniciativa occidental.

—Un altre país fronterer amb l'Afganistan és l'Iran, país islàmic però xiïta, a diferència de la majoria de l'Afganistan, que és sunnita.

—L'Iran està preocupat per tres qüestions. La primera, perquè la minoria xiïta ha estat molt perseguida i colpejada; la segona, perquè els iranians han pagat molt car el preu de la guerra de l'Afganistan, perquè gairebé han acollit els mateixos refugiats afganesos que al Pakistan. I la tercera, perquè naturalment un Afganistan desestabilitzat pot desestabilitzar l'Iran, i en aquest sentit seria la confrontació de dos règims de l'islam polític.

—Això en certa manera és una de les moltes proves que invaliden les teories que proven de tractar l'islamisme més extrem com una unitat.

Per a Antoni Castel, l'Àrabia Saudita té una posició bastant incòmoda, ja que d'una banda no pot dir no a Occident, i de l'altra ha format bona part dels grups islàmics més radicals.

—Qualsevol persona que hagi viatjat veurà que no hi ha cap mena d'unitat d'aquest tipus. Precisament una de les particularitats que ha tingut l'islam i que li ha permès estendre's a l'Àfrica, en detriment del cristianisme —apart que el cristianisme anava de la mà del colonitzador— és que l'islam no té jerarquies i està molt imbricat popularment. A l'islam hi ha uns corrents determinats, però no hi ha unes directrius, no hi ha una església universal.

—Un altre dels països islàmics que també entren en joc en aquest conflicte és l'Àrabia Saudita.

—Aquest país té una posició bastant incòmoda, perquè d'una banda

no li pot dir que no a Occident, ja que ha estat sempre un suport fonamental de la monarquia, però d'una altra es deu a una gent que han estat formats pels saudites o que han estat una extensió de les seves escoles alcoràniques, i que han rebut finançament saudita. Per exemple, la monarquia saudita ha invertit moltíssim en l'extensió de l'islam a tot arreu, no només allà, fins i tot a l'Àfrica. I a més promoció l'islam més rigorista, més pur, el wahabbita. En aquest cas s'ha demostrat també el doble tracte d'Occident, que per una banda criticava i denunciava, i em sembla bé, les violacions dels drets humans comesos a l'Iran en el pas-

sat, i en canvi ho callava absoluta-
ment tot sobre les mateixes violacions
i potser ampliades –en el cas de la do-
na ampliades–, a l'Aràbia Saudita.
Ningú no ha obert la boca per denun-
ciar coses tan elementals com que la
dona saudita no té dret a absoluta-
ment res, és a dir, que la meitat de la
població no té cap mena de dret.

—El conflicte de l'Afganistan també
es pot interpretar de manera secundària
com un conflicte de lideratge del món
islàmic entre l'Iran i Aràbia Saudita?

—En el passat potser sí, en l'etapa
de Khomeini i els guardians de la re-
volució l'Iran va tenir molta influèn-
cia i va crear moviments que s'iden-
tificaven amb la república islàmica
de l'Iran, sobretot al Líban. Aleshores
sí que l'Iran creia que el deure fon-
damental era estendre els ideals de
la república islàmica. En aquell mo-
ment fins i tot van donar suport a
moviments que intentaven ensorrar
la monarquia wahabbita de l'Arà-
bia Saudita, ja que consideraven que
eren uns corruptes al servei dels inte-
ressos occidentals. Però després de la
guerra amb l'Iraq i amb el president
Rafsandjani, entraren en una etapa
més pragmàtica i l'Iran s'ha oblidat
de tot això i el que li interessa és l'es-
pai propi.

—Excepte les comunitats xiïtes de
l'Afganistan?

—Sí, en aquest cas sí que intervé i
sembla que dona armes i entrena els
xiïtes perquè estan assetjats pels tali-
bans.

—Si ara que governen els talibans, el
país és influït pel Pakistan i l'Aràbia
Saudita, en el cas que guanyi l'Aliança
del Nord i s'instal·lin a Kabul, quines
potències seran les que hi tindran més
influència?

—Si l'Aliança entra a Kabul i entra
per mà d'Occident, que no vol dir
que entrin també els occidentals a
Kabul, naturalment si entren a la ca-
pital amb aquest suport, estaran
obligats a ser un estat afí a Occident
i possiblement també al Pakistan,
perquè sense el Pakistan és impossi-
ble resoldre el problema de l'Afga-
nistan. Sobretot si tenim en compte
que els serveis secrets pakistanesos

van tenir molta relació gairebé amb
tots els mujahidins que van lluitar
contra els soviètics, molts d'ells ara a
l'Aliança del Nord.

—A partir de l'entrada de l'Aliança a
Kabul, pot canviar la correlació de for-
ces d'influència a la zona?

—Això ja és política-ficció i és molt
arriscat. Si hi participen tots els paï-
sos del voltant, alguns activament i
altres deixant fer, com és el cas de
l'Iran, que naturalment no pot tor-
nar-se proamericà de la nit al dia
després de mantenir un litigi durant
més de vint anys. Si passa això,
doncs, el nou règim se supeditarà a
Occident i al Pakistan. No pot ser un
règim que sigui un focus de deses-
tabilització. Segurament estarà molt
vinculat al Pakistan, però no crec
que sigui un règim anti-Iran o que
allà s'hi entrenin els islamistes xine-
sos. Ara bé, aquesta també era la in-
tenció dels soviètics, que es pensaven
que seria un passeig.

—La figura del rei exiliat a Itàlia pot
ser clau per l'estabilitat del país?

—En tinc els meus dubtes. De ve-
gades passen coses estranyes. L'any
1990 parles sobre Bulgària i dius que
deu anys després tornarà el rei i es-
collit en unes eleccions i et prenen
per boig, i això ha succeït. No sé què
pot significar aquest rei. Hi ha tota
una generació que no l'ha conegut,
que ha estat vivint en conflicte i sen-
se rei. Els que van conviure amb el
monarca poden dir que va governar
un règim estable, com a mínim, però
no pas avançat com diu molta gent,
perquè des de sempre ha estat un pa-
ís molt pobre i al marge del que pas-
sava al món, però almenys represen-
tava una estabilitat, i potser això és
el que prima per davant del fet que
pugui ocupar el poder una Aliança
del Nord dominada per unes ètnies
determinades.

Oriol Cortacans

Premis Literaris Ciutat d'Alzira 2001

XII Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira

VII Premi Europeu de Divulgació Científica Estudi General

III Premi d'Assaig Mancomunitat de la Ribera Alta

VI Premi Bancaixa Narrativa Juvenil

VII Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre

PROGRAMA D'ACTES

Del 16 d'octubre al 15 de novembre

'Els espais naturals: una aproximació als seus recursos
biològics i culturals'

16 de novembre: Sopar de lliurament dels premis

Més informació:

Departament de Cultura
Premis Literaris
96 240 04 50 ext. 257

AJUNTAMENT D'ALZIRA
Regidoria de Cultura